

אשכול עונשין ודרכי ענישה

חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991

חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991¹

הגדרות
(תיקונים: התשנ"א,
התשנ"ה)

1. בחוק זה -
- "בדיקה פסיכיאטרית" - בדיקה פסיכיאטרית של אדם הנעשית בידי פסיכיאטר מחוזי או בידי פסיכיאטר אחר שמינה הפסיכיאטר המחוזי;
- "בית חולים" - בית חולים כמשמעותו בפקודה והמיועד לאשפז חולי נפש, או מחלקה פסיכיאטרית בבית חולים כאמור או בבית חולים כמשמעותו בפקודה;
- "הפקודה" - פקודת בריאות העם, 1940;
- "ועדה פסיכיאטרית" - ועדה פסיכיאטרית מחוזית שמונתה לפי סעיף 24;
- "ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער" - ועדה פסיכיאטרית מחוזית שמונתה לפי סעיף 24א;
- "חולה" - אדם הסובל ממחלת נפש;
- "מרפאה" - כהגדרתה בסעיף 65ג(3) לפקודה והמיועדת לתת שירותים רפואיים לחולי נפש;
- "מנהל" - מנהל רפואי של בית חולים;
- "נכס" - מקרקעין, מיטלטלין, כסף וזכויות וטובות הנאה מכל סוג שהוא;
- "פסיכיאטר" - רופא שהוא בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה לפי תקנות שהותקנו לפי סעיף 17 לפקודת הרופאים (להלן - תקנות המומחים);
- "פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער" - רופא שהוא בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה של הילד והמתבגר לפי פקודת הרופאים;
- "פסיכיאטר מחוזי" - פסיכיאטר בשירות המדינה שהשר מינהו להיות פסיכיאטר מחוזי או סגן פסיכיאטר מחוזי לענין חוק זה;
- "פקודת הרופאים" - פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976;
- "קרוב" - בן זוג, הורה, צאצא, אח, אחות, סב, סבה, מאמץ ומאומץ;
- "ראש שירותי בריאות הנפש" - פסיכיאטר שמונה לפי סעיף 22;
- "רופא" - רופא מורשה כמשמעותו בפקודת הרופאים;
- "השר" - שר הבריאות.

(תיקון התשנ"א)

2. (בוטל).

אשפוז על פי בדיקה
(תיקון התשנ"ה)

3. לא יתקבל חולה לאשפוז בבית חולים, למעט אם ניתן לגביו צו אשפוז, אלא אם כן נבדק תחילה בדיקה רפואית, נפשית וגופנית, בבית החולים ונקבע הצורך לאשפוז; היה החולה קטין, ייבדק בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער.

אשפוז מרצון של חולה
ושחרורו

4. (א) חולה המבקש להתאשפז מרצונו בבית חולים, יחתום על הסכמה לאשפוז מרצון ולקבלת טיפול; אולם לגבי קבלת טיפולים מיוחדים שיפורטו בתקנות יש צורך בהסכמה נפרדת.

1. ס"ח 1339, התשנ"א (8.1.1991), עמ' 58.

תיקונים: ס"ח 1351, התשנ"א (27.3.1991), עמ' 130;

ס"ח 1469, התשנ"ד (26.6.1994), עמ' 175 (הוק ביטוח בריאות ממלכתי);

ס"ח 1525, התשנ"ה (1.6.1995), עמ' 319;

ס"ח 1849, התשס"ב (13.6.2002), עמ' 423;

ס"ח 1931, התשס"ד (15.3.2004), עמ' 317 (ת"ט בס"ח התשס"ד, עמ' 488);

ס"ח 2171, התשס"ח (30.7.2008), עמ' 717. הצ"ח - ממשלה 224, התשס"ו, עמ' 468 והצ"ח - כנסת 221,

התשס"ח, עמ' 254;

ס"ח 2264, התשע"א (9.12.2010), עמ' 82. הצ"ח - ממשלה 507, התש"ע, עמ' 1058;

ס"ח 2486, התשע"ה (21.12.2014), עמ' 128. הצ"ח - ממשלה 673, התשע"ב, עמ' 668;

ס"ח 2559, התשע"ו (28.6.2016), עמ' 947. הצ"ח - ממשלה 1025, התשע"ו, עמ' 580.

(ב) חולה שהתאשפז מרצונו והוא מבקש להשתחרר מבית החולים, יחתום על טופס בקשה לשחרור, וישוחרר לפי רצונו בתוך ארבעים ושמונה שעות מחתימתו.
(ג) סירב חולה לחתום על הסכמה לאשפוז ולקבלת טיפול לפי סעיף קטן (א) או על בקשה לשחרור לפי סעיף קטן (ב), תירשם בקשתו בפרוטוקול שיערך ויחתם בידי שני רופאים או בידי רופא ואחות, והחולה יאושפז או ישוחרר, לפי הענין.
(ד) ביקש חולה להשתחרר לפי סעיף קטן (ב) ומצא המנהל כי נתמלאו בו התנאים לאשפוז כפוי כאמור בסעיף 9, יבקש המנהל מיד מהפסיכיאטר המחוזי לתת הוראת אשפוז; לא נתן הפסיכיאטר המחוזי הוראת אשפוז תוך ארבעים ושמונה שעות מהגשת בקשתו של החולה לשחרור, ישוחרר החולה מבית החולים.

אשפוז קטין בהסכמת
האחראי עליו
(תיקונים: התשנ"ה,
התשע"א)

4א. (א) בסעיף זה ובסעיפים 4ב, 5 ו-6 -
"אחראי על קטין" - הורה, הורה מאמץ או אפוטרופוס, למעט אם הקטין הוצא ממשמורתם על פי סעיף 4(3) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 (להלן - חוק הנוער);
"בית המשפט", ו"עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה)" - כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הנוער.

(ב) אחראי על קטין רשאי לבקש את אשפוזו של הקטין בבית חולים ולהסכים בשמו לאשפוזו ולטיפול בו.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לא יאושפז קטין בהסכמת האחראי עליו, אם מלאו לו חמש עשרה שנים והוא אינו מסכים להתאשפז, אלא באישור בית המשפט שיינתן לפי הוראות חוק הנוער, ועל פי העילות המנויות בו לאשפוז כפוי של קטין.

(ד) נוכח מנהל, פסיכיאטר או אדם אחר המטפל בקטין בבית חולים, כי קטין שאושפז בהסכמת האחראי עליו אינו מסכים לאשפוז, יודיע על כך, בהקדם האפשרי, לעובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה); מלאו לקטין חמש עשרה שנים, יביא העובד הסוציאלי האמור את ענינו להכרעת בית המשפט; לא מלאו לקטין חמש עשרה שנים, יביא את ענינו לועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער, אשר תבחן אם לא ניתן לטפל בקטין אלא בדרך של אשפוז ותורה על המשך אשפוזו או על שחרורו של הקטין בהתאם לממצאיה.

(ה) אשפוז קטין בהסכמת האחראי עליו, למעט אשפוז שאינו כולל לינה בבית חולים, יהיה לתקופה שלא תעלה על חודשיים.

(ו) ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער רשאית, לפי בקשה מנומקת בכתב של המנהל, להאריך בהתאם לתכנית טיפול, את תקופת האשפוז לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על שלושה חודשים, אם שוכנעה כי הקטין זקוק לטיפול המחייב את הארכת תקופת האשפוז.

(ז) האחראי על קטין, עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), או קטין שמלאו לו חמש עשרה שנים, וכן המנהל, רשאים, בכל עת, לפנות אל הועדה הפסיכיאטרית המחוזית לילדים ולנוער בבקשה לדיון נוסף בענין אשפוזו של הקטין.

4ב. קטין שמלאו לו חמש עשרה שנים רשאי לבקש להתאשפז מרצונו בבית חולים, ולתת הסכמתו לאשפוז לפי הוראות סעיף 4; ואולם, בהעדר הסכמת האחראי עליו, לא יאושפז הקטין אלא באישור בית המשפט לפי סעיף 3 לחוק הנוער.

אשפוז בהסכמת הקטין
בלבד
(תיקון: התשנ"ה)

5. (א) מנהל רשאי לקבל חולה לאשפוז דחוף בניגוד לרצונו וללא הוראת אשפוז לאחר שהחולה נבדק כאמור בסעיף 3, ונמצא כי נתמלאו לגביו התנאים לאשפוז כאמור בסעיף 9(א).
(ב) תקופת אשפוז דחוף לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על ארבעים ושמונה שעות; בתום התקופה האמורה ישוחרר החולה, אלא אם כן ניתנה בתוך אותה תקופה הוראת אשפוז או שהחולה הסכים לאשפוזו כאמור בסעיף 4.

אשפוז דחוף בידי המנהל
(תיקונים: התשנ"ה,
התשע"א)

(ג) הובא קטין לבית חולים בידי עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה) רשאי המנהל לקבלו לאשפוז, בניגוד לרצונו, לאחר שנבדק כאמור בסעיף 3, אף אם לא נתמלאו לגבי התנאים לאשפוז לפי הוראות סעיף 9(א), אם נמצא בבדיקה כי קיימת אפשרות של ממש שהקטין חולה במחלת נפש או שיש לו הפרעה נפשית קשה, העלולת לסכן אותו או את זולתו סיכון פיסי מיידי.

(ד) תקופת אשפוז דחוף לפי סעיף קטן (ג) לא תעלה על ארבעים ושמונה שעות; בתום התקופה האמורה ישוחרר הקטין אלא אם כן ניתנה בתוך אותה תקופה הוראת אשפוז או שהאחראי עליו הסכים לאשפוז לפי סעיף 4א ואם מלאו לקטין 15 שנים הסכים אף הוא לאשפוז, או שבית המשפט הורה על אשפוז לפי הוראות חוק הנוער.

בדיקה כפויה דחופה
(תיקונים: התשנ"ה,
התשע"א)

6. (א) פסיכיאטר מחוזי רשאי להורות בכתב כי אדם יובא בדחיפות לבדיקה פסיכיאטרית, אם הובאו בפניו ראיות לכאורה כי נתמלאו באדם כל התנאים האלה:

- (1) הוא חולה וכתוצאה ממחלתו פגום, במידה ניכרת, כושר שיפוטו או כושר לביקורת המציאות;
- (2) הוא עלול לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיזי מיידי;
- (3) הוא סירב להיבדק בידי פסיכיאטר.

(ב) פסיכיאטר מחוזי רשאי להורות בכתב, על פי בקשת עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה) כי קטין יובא בדחיפות לבדיקה פסיכיאטרית, אם קיימות לדעתו ראיות לכאורה כי הקטין חולה במחלת נפש או שיש לו הפרעה נפשית, והמחלה או ההפרעה עלולות לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיסי.

(ג) בדיקה פסיכיאטרית של קטין לפי סעיף זה, תיערך בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער.

בדיקה כפויה לא דחופה

7. פסיכיאטר מחוזי רשאי להורות בכתב כי אדם יובא לבדיקה פסיכיאטרית, אם הובאו בפניו ראיות לכאורה כי נתמלאו באדם כל התנאים האלה:

- (1) הוא חולה וכתוצאה ממחלתו פגום, במידה ניכרת, כושר שיפוטו או כושר לביקורת המציאות;
  - (2) נתקיים בו אחד מאלה:
    - (א) הוא עלול לסכן את עצמו או את זולתו, סיכון פיזי שאינו מיידי;
    - (ב) יכולתו לדאוג לצרכיו הבסיסיים פגומה בצורה קשה;
  - (ג) הוא גורם סבל נפשי חמור לזולתו, באופן הפוגע בקיום אורח החיים התקין שלו;
  - (ד) הוא פוגע פגיעה חמורה ברכוש;
- (3) הוא סירב להיבדק בידי פסיכיאטר.

תקפה של הוראת בדיקה

8. הוראה של פסיכיאטר מחוזי לפי סעיפים 6 או 7 תהיה בתוקף במשך עשרה ימים מיום נתינתה.

הוראה לאשפוז כפוי
ותקפה

9. (א) שוכנע פסיכיאטר מחוזי על סמך בדיקה פסיכיאטרית כי נתמלאו באדם התנאים שבסעיף 6(1) ו-2(1) וקיים קשר סיבתי בין שני התנאים האמורים, רשאי הוא להורות בכתב כי יובא לבית החולים וכי יאושפז בו בדחיפות.

(ב) שוכנע פסיכיאטר מחוזי על סמך בדיקה פסיכיאטרית כי נתמלאו באדם התנאים שבסעיף 7(1) ו-2(1) וקיים קשר סיבתי בין שני התנאים האמורים, רשאי הוא להורות בכתב על הבאתו לבית החולים ועל אשפוזו בו.

(ג) הוראת אשפוז לפי סעיף קטן (א) או (ב) (בחוק זה - הוראת אשפוז), תהיה בתוקף במשך עשרה ימים מיום נתינתה.

10. (א) תקופת אשפוז על פי הוראת אשפוז לא תעלה על שבעה ימים מיום האשפוז אלא לפי הוראות חוק זה. **תקופת אשפוז כפוי והארכה**
- (ב) פסיכיאטר מחוזי רשאי, לפי בקשה מנומקת בכתב מאת המנהל, להאריך את תקופת האשפוז על פי הוראת אשפוז לשבעה ימים נוספים.
- (ג) הוועדה הפסיכיאטרית רשאית לפי בקשה מנומקת בכתב מאת המנהל -
- (1) להאריך את תקופת האשפוז מעבר לארבעה עשר הימים האמורים, לתקופה נוספת שלא תעלה על שלושה חדשים;
- (2) להאריך מדי פעם את תקופת האשפוז, לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על ששה חדשים; הארכה הוועדה הפסיכיאטרית את תקופת האשפוז לתקופה העולה על שלושה חדשים, רשאי החולה, קרובו או אפוטרופסו, בתום שלושה חדשים מיום ההחלטה, לפנות אל הוועדה בבקשה לדיון נוסף בענין האשפוז.
- (ד) פסיכיאטר מחוזי או ועדה פסיכיאטרית, לא יאריכו את תקופת האשפוז לפי סעיף זה אלא אם כן שוכנעו, על פי הבקשה המנומקת שבפניהם, שמתקיימים בחולה התנאים למתן הוראת אשפוז כאמור בסעיף 9.
- (ה) נסתיימה תקופת אשפוז כאמור בסעיף זה ולא הוארכה, ישוחרר החולה.
11. (א) נוכח פסיכיאטר מחוזי על סמך בדיקה פסיכיאטרית כי נתמלאו באדם התנאים האמורים בסעיף 9(א) או (ב) וקיימת אפשרות לתת את הטיפול הדרוש במסגרת מרפאה - רשאי הוא, במקום לתת הוראת אשפוז, להורות בכתב כי על האדם לקבל את הטיפול הדרוש במסגרת מרפאה שיקבע, לתקופה ובתנאים שיוורה (להלן - הוראה לטיפול מרפאתי), ובלבד שתקופה כאמור לא תעלה על ששה חדשים.
- (ב) נוכח פסיכיאטר מחוזי, על פי פניה בכתב של המנהל, כי חולה המאושפז אשפוז כפוי זקוק להמשך טיפול מרפאתי לאחר שחרורו, רשאי הוא לתת הוראה לטיפול מרפאתי לתקופה שלא תעלה על ששה חדשים.
- (ג) פסיכיאטר מחוזי רשאי, לפי בקשה מנומקת בכתב מאת מנהל המרפאה, להאריך מדי פעם את תקופת הטיפול המרפאתי לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על ששה חדשים.
- (ד) לא מילא אדם אחר הוראה לטיפול מרפאתי כאמור בסעיף זה, רשאי הפסיכיאטר המחוזי לתת הוראת אשפוז.
12. (א) על הוראת אשפוז או על הוראה לטיפול מרפאתי וכן על סירוב לתת הוראת אשפוז, רשאי כל אדם להגיש ערר לוועדה הפסיכיאטרית.
- (ב) הוועדה הפסיכיאטרית תדון בערר על הוראת אשפוז לא יאוחר מחמישה ימים מהגשתו ובערר על הוראה לטיפול מרפאתי - לא יאוחר מעשרה ימים מהגשתו.
- (ג) הוועדה הפסיכיאטרית רשאית לאשר את ההחלטה נשוא הערר, לבטלה או לשנותה כפי שתמצא לנכון.
13. הוראת אשפוז לפי סעיף 9(ב) תבוצע בתום 24 שעות ממתן ההוראה, ואם הוגש ערר בתוך זמן זה - יידחה ביצוע ההוראה עד קבלת החלטת הוועדה הפסיכיאטרית בערר. **החייב ביצועה של הוראה לאשפוז כפוי לא דחוף**
14. פסיכיאטר מחוזי שהורה על בדיקה פסיכיאטרית לפי סעיפים 6 או 7 או על אשפוז לפי סעיף 9 או על טיפול מרפאתי לפי סעיף 11 רשאי - **ביצוע הוראה לבדיקה, לאשפוז או לטיפול מרפאתי**
- (1) למנות את מבצע ההוראה;
- (2) להורות כי מבצע ההוראה יהיה זכאי לקבל בעת הצורך סיוע מהמשטרה;

- (3) להסמיך את מבצע ההוראה וכן את השוטר המסייע להיכנס לבית החולה או לכל בית חולים או לחצרים אחרים המפורטים בהוראה, כדי לבצעה, ולהשתמש בכוח סביר הן לצורך הכניסה לחצרים והן לצורך ביצוע ההוראה;
- (4) לקבוע את בית החולים שבו יאושפז החולה או את המרפאה שבה יקבל טיפול, או את מקום ביצוע הבדיקה ואת הפסיכיאטר הבודק;
- (5) לקבוע את תנאי האשפוז, הטיפול במרפאה או הבדיקה.

אשפוז או טיפול מרפאתי של נאשם על פי צו בית משפט (תיקונים: התשס"ה, התשע"ה, התשע"ו)

15. (א) הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה, רשאי בית המשפט לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים או יקבל טיפול מרפאתי; החליט בית המשפט לברר את אשמתו של הנאשם לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי), יהיה הצו שניתן כאמור בר-תוקף עד תום הבירור, ומשתם או נפסק הבירור והנאשם לא זוכה - יחליט בית המשפט בשאלת האשפוז או הטיפול המרפאתי.

(1א) לא ייתן בית משפט צו לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן נוכח כי יש ראיות לכאורה כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שבו הואשם בכתב האישום או שעשה מעשה עבירה אחר המבוסס על אותן עובדות או על עובדות דומות לעובדות שבכתב האישום.

(ב) הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט מצא כי הוא עשה את מעשה העבירה שבו הואשם, אולם החליט, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, שהנאשם היה חולה בשעת מעשה ולפיכך אין הוא בר-עונשין, ושהוא עדיין חולה, יצווה בית המשפט שהנאשם יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי.

(ג) לא יתן בית משפט צו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, ולצורך כך יצווה כי הנאשם יובא לבדיקה פסיכיאטרית ואם הוא קטין - לבדיקה כאמור בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער; הודיע הפסיכיאטר המחוזי לבית המשפט כי לא ניתן לערוך את הבדיקה הפסיכיאטרית אלא בתנאי אשפוז, רשאי בית המשפט לצוות על אשפוז של הנאשם לשם עריכת בדיקה והסתכלות, לתקופה שיקבע בצו.

(ד) בית המשפט לא יתן צו לטיפול מרפאתי אלא אם כן סבר שאין בכך כדי לסכן את שלום הציבור או את שלום הנאשם.

(1ד)1) בית משפט לא יקבע בצו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי, ואולם יורה בצו על תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי המרבית לפי הוראות פסקאות (2) ו-(3) (להלן - תקופת האשפוז או הטיפול המרבית).
(2) תקופת האשפוז או הטיפול המרבית תהיה תקופת המאסר המרבית; לעניין זה, "תקופת המאסר המרבית" -

(א) תקופת המאסר הקבועה בחוק לעבירה כאמור בסעיף קטן (1א) או (ב), לפי העניין ואם הועמד הנאשם לדין לפני בית משפט שלום לפי סעיף 51(א)(1) (ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 - שבע שנים;

(ב) היו כמה עבירות כאמור בפסקת משנה (א) - תקופת המאסר הארוכה ביותר מבין תקופות המאסר הקבועות בחוק לאותן עבירות;

(ג) היתה עבירה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב), עבירה שדינה מאסר עולם חובה - 25 שנים.

(2א) על אף האמור בפסקה (2) (א) ו-(ב), שוכנע בית המשפט כי מעשה העבירה בוצע בנסיבות מקילות במיוחד, רשאי הוא, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות בצו כי תקופת האשפוז או הטיפול המרבית תהיה קצרה מתקופת המאסר המרבית;

(3) תקופת האשפוז או הטיפול המרבית תימנה מתחילת האשפוז או מתחילת הטיפול המרפאתי על פי צו בית משפט, לפי העניין; בית המשפט רשאי לקבוע כי תקופת אשפוז לפי סעיף 16 יובאו במניין התקופה האמורה.

(2ד) צו כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) ייערך בהתאם לנוסח שבתוספת, ויצוינו בו, בין השאר, תקופת האשפוז או הטיפול המרבית והוראות סעיף 15א(ב) בדבר בחינת עניינו של הנאשם לקראת סיום התקופה האמורה.

(ה) לא מילא הנאשם אחר צו בית המשפט בענין טיפול מרפאתי, או חל שינוי לרעה במצבו הנפשי ונתמלאו בו התנאים למתן הוראת אשפוז לפי סעיף 9, יורה הפסיכיאטר המחוזי על אשפוז; דין הוראת אשפוז לפי סעיף קטן זה כדין צו בית משפט, לכל דבר וענין.

(ו) לענין ערעור, דינו של צו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) כדין הרשעה.

(ז) הפסיכיאטר המחוזי יקבע באיזה בית חולים או מרפאה יבוצעו צו או הוראת אשפוז לפי סעיף זה.

15א. (א) שבועיים לפני תום תקופת האשפוז או הטיפול המרבית של נאשם, אם הנאשם לא שוחרר קודם לכן, ידווח מנהל או מנהל מרפאה, לפי העניין, לפסיכיאטר המחוזי ולשאר הגורמים המנויים בסעיף 28(ד)1, על כך שהתקופה האמורה עומדת להסתיים.

(ב) עם קבלת הדיווח כאמור בסעיף קטן (א), ישקול הפסיכיאטר המחוזי אם יש מקום לתת לגבי הנאשם הוראה לבדיקה כפויה, הוראה לאשפוז כפוי או הוראה לטיפול מרפאתי כפוי, לפי סעיפים 6, 7, 9 או 11.

(ג) עם תום תקופת האשפוז או הטיפול המרבית ישוחרר המטופל מהאשפוז או הטיפול שנקבע על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15.

בהינתן עניינו של נאשם לקראת סיום תקופת האשפוז או הטיפול המרבית (תיקון התשע"ה)

16. (א) ציווה בית משפט על מעצרו של אדם, והוא סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם העצור או מטעם תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן - תובע), ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי העצור חולה וכי מצבו מצריך אשפוז, רשאי בית המשפט לצוות שהמעצר יהיה בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי או באגף פסיכיאטרי של בית סוהר, ובלבד שאם העצור נמצא בחקירה, יבטיח בית החולים את התנאים הדרושים לביצוע החקירה.

(ב) לא יתן בית משפט צו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שקיבל חוות דעת פסיכיאטרית, ולצורך כך יצווה כי העצור יובא לבדיקה פסיכיאטרית ואם הוא קטין - לבדיקה כאמור בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער; הודיע הפסיכיאטר המחוזי לבית משפט כי לא ניתן לערוך את הבדיקה הפסיכיאטרית אלא בתנאי אשפוז, רשאי בית המשפט לצוות על אשפוז של העצור לשם עריכת בדיקה והסתכלות בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי או באגף הפסיכיאטרי של בית סוהר, ובלבד שמשך האשפוז לא יעלה על תקופת תקפו של צו המעצר.

(ג) ניתן צו לפי סעיף זה, יראו את העצור בעת שהוא נתון באשפוז או בבדיקה כנמצא במשמורת כדין, ויחולו עליו הוראות סעיפים 18 ו-19 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, בשינויים המחוייבים.

אשפוז עצור (תיקון התשס"ח)

17. התעורר חשש כי אדם שיש לכאורה ראיות המחשידות אותו בביצוע עבירה אך טרם הוגש נגדו כתב אישום, הוא חולה, רשאי בית המשפט, לפי בקשתו של תובע או של החשוד ואף ביזמתו הוא, לצוות כי החשוד ייבדק בבדיקה פסיכיאטרית ואם הוא קטין - בבדיקה כאמור בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער, שלא בתנאי אשפוז, כדי לקבוע אם הוא חולה ואם הוא מסוגל לעמוד לדין.

בדיקת חשוד (תיקון התשס"ח)

18. צו לפי סעיפים 15 עד 17 לא ינתן אלא בנוכחות סניגורו של החולה, ואם אין לו, ימנה לו בית המשפט סניגור; בית המשפט רשאי לתת צו כאמור שלא בנוכחות החולה אם שוכנע, על יסוד

ייצוגו של החולה ונוכחותו

חוות דעת של פסיכיאטר מחוזי או של פסיכיאטר אחר שמינה הפסיכיאטר המחוזי, שאי אפשר לקיים את הדיון בנוכחות החולה או שנוכחותו תזיק לבריאותו הנפשית.

19. על צו לפי סעיף 16(א) ניתן להגיש בקשה לעיון חוזר, וכן ניתן לערור עליו ועל צווים לפי סעיפים 15(ג), 16(ב) ו-17, הכל כאמור בסעיפים 37 עד 39 לחוק סדר הדין הפלילי, בשינויים המחוייבים; הוגשה בקשה לעיון חוזר או הוגש ערר, רשאי בית המשפט לצוות על עיכוב ביצוע הצו.

20. (א) צו בית המשפט לאשפוז, לטיפול מרפאתי או לבדיקה פסיכיאטרית, ישמש אסמכתא למשטרה להביא את האדם למקום שהורה עליו הפסיכיאטר המחוזי; נמצא האדם במשמורת בבית סוהר, יובא למקום האמור בידי סוהר.
(ב) קביעתו של פסיכיאטר מחוזי לפי סעיפים 15 ו-16 תחייב את בית החולים או את המרפאה שקבע, לפי הענין, לקבל את החולה לאשפוז, לטיפול מרפאתי או לבדיקה לצורך ביצוע צו בית המשפט.

21. אושפז נאשם על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או נמצא בטיפול מרפאתי על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדה פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב) והוא שוחרר לאחר מכן לפי סעיף 28(ד), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי הנאשם יועמד לדין על העבירה שבה הואשם.

21א. (א) מצא היועץ המשפטי לממשלה כי אף שנאשם נמצא בטיפול מרפאתי על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדה פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב), יש יסוד סביר להניח כי הוא מסוגל לעמוד לדין, וכי קיים עניין לציבור בהעמדתו לדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה.

(ב) לא יקבע בית המשפט כי נאשם כאמור בסעיף קטן (א) מסוגל לעמוד לדין, אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 15(ג), לפי העניין.
(ג) על החלטה של בית משפט לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לבית משפט שלערעור ויחולו הוראות סעיף 15(ו).

(ד) הועמד נאשם לדין לפי סעיף זה, ישוחרר מהטיפול המרפאתי; על נאשם ששוחרר כאמור והוגשה לגביו בקשה לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן - חוק המעצרים) יחולו הוראות סעיף 48(א)(7) לחוק האמור.

22. (א) השר ימנה פסיכיאטר בשירות המדינה להיות ראש שירותי בריאות הנפש.
(ב) תפקידיו של ראש שירותי בריאות הנפש הם:

- (1) לתכנן ולנהל את שירותי בריאות הנפש וכן לתאם בין כל המוסדות לבריאות הנפש;
- (2) לפקח על בתי חולים ומרפאות;
- (3) לפקח מבחינה מינהלית על הפסיכיאטרים המחוזיים לענין ביצוע תפקידיהם לפי חוק זה;
- (4) להסדיר נהלים בדבר עריכת רשומות פסיכיאטריות ולפקח על ההסדרים שנקבעו לשמירת סודיותם;
- (5) להסדיר נהלים בדבר העברת מידע רפואי שמותר או שחובה לגלותו לפי חוק.

23. (א) ראש שירותי בריאות הנפש או מי שהוא הסמיך לכך בכתב מבין עובדי משרד הבריאות, ראשים לדרוש מידע לגבי חולה מכל עובד של בית חולים או של מרפאה, להיכנס למקום כאמור, לבדוק בו חולים ולערוך בו כל חקירה שימצא לנכון.
(ב) פסיכיאטר מחוזי ראשי, לשם ביצוע תפקידיו, להיכנס לכל בית חולים או מרפאה שבמחוזו, וכן ראשי הוא לדרוש מידע מכל אדם ולערוך כל חקירה או בירור הדרושים לביצוע הוראות חוק זה או הוראות לפיו.
(ג) אדם, שראש שירותי בריאות הנפש או שפסיכיאטר מחוזי פנה אליו לפי סעיף זה, חייב לספק לו כל מידע שנדרש ממנו.

פמכויות לקבלת מידע

23א. ראש שירותי בריאות הנפש ידווח לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לא יאוחר מ-1 באפריל בכל שנה, על הטיפול בנפגעי שואה במערכת בריאות הנפש בשנה שקדמה להגשת הדוח; הדיווח יכלול, בין השאר, את מספר ניצולי השואה ששהו בבתי החולים, את מספר ניצולי השואה שהשתחררו מבתי החולים לרבות כאלה שעברו לדיור במסגרת שיקום נכי נפש בקהילה לפי חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס-2000, ומספר ניצולי השואה המאושפזים שנפטרו; כן יכלול הדיווח פירוט בדבר מספר הניצולים המאושפזים שיש להם אפוטרופוס, ואם לא מונה להם אפוטרופוס, את הנימוקים לכך.

דיווח של ראש שירותי בריאות הנפש (תיקון התשס"ב)

24. (א) השר ימנה חברים לוועדות פסיכיאטריות מחוזיות מתוך רשימות כמפורט להלן:
(1) רשימת משפטנים הכשירים להתמנות שופטי בית משפט שלום, שערך שר המשפטים (להלן - רשימת המשפטנים);
(2) רשימת פסיכיאטרים בשירות המדינה, שערך השר, ושאינה כוללת פסיכיאטרים מחוזיים וסגניהם;
(3) רשימת פסיכיאטרים שאינם בשירות המדינה, שהגישה ההסתדרות הרפואית בישראל.
(ב) מתוך רשימת המשפטנים ימנה השר בכל מחוז יושב ראש תורן וממלא מקומו; יושב ראש תורן יקבע את המותבים של הוועדות באותו מחוז ואת העניינים שבהם יטפלו.
(ג) ועדה פסיכיאטרית תדון במותב של שלושה שיתמנו אחד מתוך כל אחת מן הרשימות המפורטות בסעיף קטן (א); יושב ראש המותב יהיה החבר שנתמנה מתוך רשימת המשפטנים.
(ד) ראש שירותי בריאות הנפש יהיה אחראי על הפעלת הוועדות ויקיים מעקב סדיר בנוגע לעניינים שבטיפולן.

ועדה פסיכיאטרית מחוזית

24א. (א) השר ימנה חברים לוועדות פסיכיאטריות מחוזיות לילדים ולנוער מתוך רשימות כמפורט להלן:

ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער (תיקון התשנ"ה)

(1) רשימת משפטנים הכשירים לשמש שופטי בית משפט שלום שערך שר המשפטים;
(2) רשימת רופאים בעלי תואר מומחה בפסיכיאטריה של הילד והמתבגר;
(3) רשימת פסיכולוגים בעלי תואר מומחה בפסיכולוגיה קלינית בעלי נסיון מקצועי בטיפול בילדים ונוער, שערכה מועצת הפסיכולוגים כמשמעותה בסעיף 47 לחוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977 (בסעיף זה - המועצה);
(4) רשימת פסיכולוגים בעלי תואר מומחה בפסיכולוגיה חינוכית בעלי נסיון מקצועי, שערכה המועצה;
(5) רשימת עובדים סוציאליים בעלי נסיון מקצועי בתחום ילדים ונוער, שערך שר העבודה והרווחה.
(ב) ועדה פסיכיאטרית לילדים ולנוער תדון במותב של חמישה שיתמנו אחד מתוך כל אחת מן הרשימות המפורטות בסעיף קטן (א); יושב ראש המותב יהיה החבר שנתמנה מתוך רשימת המשפטנים.

(ג) לא יתמנה חבר למותב העומד לדון בענין אשפוזו של קטיין בבית החולים שבו מועסק אותו חבר.

(ד) הוראות סעיף 24(ב) ו-1(ד) יחולו על ועדות פסיכיאטריות מחוזיות לילדים ולנוער בשינויים המחוייבים.

(ה) הוראות חוק זה, ככל שהן מתייחסות לוועדה פסיכיאטרית, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.

סמכויות ועדה
פסיכיאטרית

25. על ועדה פסיכיאטרית יחולו הוראות סעיפים 8 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, בשינויים המחוייבים.

נוכחות בדיון והשמעת
טענות

26. (א) הובא ענינו של חולה בפני הוועדה הפסיכיאטרית, תבדוק הוועדה את החולה; נבצר מן הוועדה לבדוק את החולה, רשאית היא לדחות את הדיון למועד אחר שתקבע ושלא יעלה על שבעה ימים, ולהאריך את תקופת האשפוז עד למועד הדיון.

(ב) מצאה הוועדה שיש צורך לבדוק את החולה בדיקה גופנית, תיערך הבדיקה בידי שני החברים הפסיכיאטרים או בידי אחד מהם בלבד, ויושב ראש הוועדה לא יהיה נוכח בה; דין בדיקה כאמור כדין בדיקת הוועדה כולה.

(ג) הוועדה תאפשר לחולה, לקרובו ולבאי כוחם, אם יש להם בא כוח, ובדיון בערר, גם לערר ולבא כוחו ולפסיכיאטר המחוזי, להשמיע את טענותיהם בפניה; הוועדה רשאית לאפשר גם לאנשים נוספים, אם לדעתה הם נוגעים לענין, להשמיע את טענותיהם בפניה.

(ד) הדיון ייערך בדלתיים סגורות ויהיו נוכחים בו החולה ובא כוחו, אם יש לו בא כוח; הוועדה רשאית להרשות את נוכחותם של אנשים נוספים, אם לדעתה הם נוגעים לענין ונוכחותם דרושה לצורך הדיון.

(ה) סברה הוועדה כי נוכחותו של החולה בדיון, כולו או חלקו, עלולה לפגוע בשלמו הגופני או הנפשי, רשאית הוועדה, מנימוקים שיירשמו, לדון באותו חלק של הדיון שלא בנוכחותו.

סדר הדיון בוועדה

27. הוועדה הפסיכיאטרית תקבע את סדר הדיון בפניה במידה שלא נקבע בתקנות.

דיון תקופתי בענין חולה
שאושפז או נמצא בטיפול
מרפאתי על פי צו
(תיקון התשע"ה)

28. (א) חולה המאושפז על פי צו בית משפט או הנמצא בטיפול מרפאתי על פי צו כאמור, תדון הוועדה הפסיכיאטרית בענינו לפחות אחת לששה חדשים, וכן רשאית היא לדון בענינו בכל עת אם ביקש זאת החולה או המנהל.

(ב) בדיון כאמור בסעיף קטן (א) מוסמכת הוועדה לאשר לחולה חופשות, בתוך תקופת הצו, בתנאים שתקבע או שחררו ללא תנאי או להורות שיקבל טיפול מרפאתי; דינה של החלטת הוועדה להורות על קבלת טיפול מרפאתי, כדין צו בית משפט לטיפול מרפאתי.

(ב1) הוועדה תחליט על שחרורו של חולה אם מצאה כי אין עוד הצדקה להמשך אשפוזו נוכח מצבו הנפשי ונוכח מידת המסוכנות הנשקפת ממנו, בשים לב למצבו הנפשי.

(ב2) בדיון לפי סעיף זה תשקול הוועדה בין השאר את השיקולים האלה: סיכויי שיקומו של החולה והתנאים לשיקום, ובכלל זה הטיפול הדרוש לשיקומו והסכות (פרוגנוזה) לגביו, נסיבות העבירה שבשלה ניתן צו האשפוז או הטיפול המרפאתי, עברו הפלילי של החולה ומשך הזמן שחלף מאז תחילת האשפוז או הטיפול המרפאתי.

(ג) החליטה הוועדה לאשר לחולה חופשות, רשאית היא להסמיך את המנהל לקבוע מועדיהן ובאילו תנאים יינתנו.

(ד) (1) החליטה הוועדה על שחרורו של החולה או שהורתה שהחולה יקבל טיפול מרפאתי, תודיע על מועד השחרור או על מתן ההוראה לקבלת טיפול מרפאתי לפסיכיאטר המחוזי, ליועץ המשפטי לממשלה, לפרקליט המחוז ולמשטרת ישראל.

(2) החליטה הוועדה על מתן חופשה לחולה, תודיע על כך לפרקליט המחוז או לראש יחידת התביעות במשטרת ישראל, שבתחומם הוגש כתב האישום ולסנגוריה הציבורית.

(3) שר המשפטים, בהסכמת שר הבריאות והשר לביטחון הפנים, יקבעו נהלים לעניין מסירת הודעות כאמור בסעיף קטן זה.

(ה) החליטה הוועדה על מתן חופשה לחולה, רשאית היא לדחות את ביצוע ההחלטה לתקופה שלא תעלה על חמישה ימים מיום המצאת ההחלטה; החליטה הוועדה על שחרורו של חולה או שהורתה שהחולה יקבל טיפול מרפאתי, רשאית היא לדחות את ביצוע ההחלטה לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים מיום המצאת ההחלטה, והכול בתנאי שתקופת העיכוב לא תחרוג מתקופת האשפוז או הטיפול המרבית כאמור בסעיף 15(ד1).

28א. (א) השר ימנה ועדה פסיכיאטרית מיוחדת, אחת או יותר (בחוק זה - ועדה מיוחדת), ואלה הם חבריה:

ועדה פסיכיאטרית מיוחדת
(תיקון התשע"ה)

(1) שופט מחוזי בדימוס שימונה מתוך רשימה שערך שר המשפטים לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה היושב ראש;

(2) פסיכיאטר בעל ניסיון של עשר שנים לפחות בתחום הפסיכיאטריה, שאינו הפסיכיאטר המחוזי או סגנו, מתוך רשימה שערך השר לאחר התייעצות עם ראש שירותי בריאות הנפש;

(3) קרימינולוג קליני, בעל ותק של שלוש שנים ובעל ניסיון בהערכת מסוכנות ובעבודה עם נאשמים חולי נפש, מתוך רשימה שערך השר לאחר התייעצות עם ראש שירותי בריאות הנפש.

(ב) תקופת הכהונה של חברי ועדה מיוחדת ושל יושב ראש ועדה מיוחדת תהיה שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותם לתקופות כהונה נוספות, בדרך שבה התמנו.

(ג) הודעה על מינוי ועדה מיוחדת תפורסם ברשומות.

(ד) ועדה מיוחדת תהיה מוסמכת לדון, במקום הוועדה הפסיכיאטרית, בעניינו של מי שהואשם בעבירה על סעיפים 300 או 305 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והוטל עליו צו לפי סעיף 15, ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 25 עד 28, 29 ו-29א, בשינויים המחויבים, ובשינויים כאמור בסעיפים 28 עד 28ד.

28ב. (א) כוח היועץ המשפטי לממשלה יהיה נוכח בדיון של ועדה מיוחדת וישמיע את טענותיו לפניו.

נוכחות בדיון בוועדה
מיוחדת והשמעת טענות
(תיקון התשע"ה)

(ב) נפגע עבירה שביקש שתימסר לו הודעה על מועד הדיון בוועדה מיוחדת, כאמור בפרט 9 לתוספת הרביעית של חוק זכויות נפגעי עבירה, יהיה רשאי להביע את עמדתו בכתב לפני הוועדה, ואולם הוא לא יהיה רשאי לעיין במידע רפואי של הנאשם; לעניין זה - "חוק זכויות נפגעי עבירה" - חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001; "נפגע עבירה" - כהגדרתו בסעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

28ג. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 28, בדיון כאמור באותו סעיף מוסמכת ועדה מיוחדת לאשר לחולה חופשות, לתקופה ובתנאים שתקבע, לשחררו מאשפוז, להורות על טיפול מרפאתי, או לשחררו מטיפול מרפאתי, והכול בתנאים שתקבע.

סמכויות ועדה מיוחדת
(תיקון התשע"ה)

(ב) תנאים לפי סעיף קטן (א) (להלן - תנאי שחרור ופיקוח) -

(1) יוטלו על החולה כדי למנוע סכנה לשלום הציבור על רקע מצבו הנפשי לרבות באמצעות הבטחת הטיפול בו, ויכול שיכללו, בין השאר, חיוב של החולה להתייצב לבדיקה פסיכיאטרית או לקבל טיפול במקום שקבעה הוועדה, או תנאים לעניין מקום מגוריו; בסעיף זה, "תנאים לעניין מקום מגורים" - לרבות הגבלה ממגורים

במקום מסוים או בסמוך לו או מגורים במסגרת המתאימה לצרכיו הרפואיים בכל הנוגע למצבו הנפשי, כפי שתקבע הוועדה;

(2) יעמדו בתוקפם לתקופה שתקבע הוועדה ולא תעלה על שנה, ואולם רשאית הוועדה להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שישה חודשים, ובלבד שסך כל התקופות, לרבות תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי, לא יעלה על תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי כאמור בסעיף 15(ד1).

(ג) ועדה מיוחדת תאשר לחולה חופשה לפי סעיף זה, רק אם סברה כי חל שינוי יסודי, בסיסי ורציף, לאורך זמן, במצבו הנפשי של החולה, וכי יש בו - בשים לב לתנאי השחרור והפיקוח - כדי לשלול ברמת ודאות גבוהה את מסוכנותו של הנאשם לשלום הציבור, לאנשים מסוימים או לעצמו.

(ד) לשם קבלת החלטה בדבר שחרור או מתן חופשה לפי סעיף זה, רשאית ועדה מיוחדת להורות למנהל להגיש לה חוות דעת או תכנית לטיפול בחולה ולשיקומו, ובהחלטה לעניין מתן חופשה - גם חוות דעת לגבי הצורך בפיקוח על החולה בתקופת היותו בחופשה ודרכי הפיקוח הנדרשות.

הפרת תנאי שחרור ופיקוח
שקבעה ועדה מיוחדת
(תיקון התשע"ה)

28. (א) הפר נאשם תנאי מתנאי השחרור והפיקוח שקבעה לגביו ועדה מיוחדת, רשאית הוועדה לשנות או לבטל את תנאי השחרור והפיקוח ואף להורות על אשפוז של הנאשם אם היא סבורה שלא ניתן להבטיח את הטיפול בו שלא בתנאי אשפוז ושהוא עלול לסכן את זולתו; לא תקבל הוועדה החלטה כאמור, אלא לאחר שקיימה דיון שאליו יוזמנו הנאשם ובא כוחו; לא התייצב הנאשם, רשאית הוועדה להורות על התייצבותו לדיון נוסף, ואם לא התייצב - רשאית היא לקבל החלטה בהעדרו.

(ב) נודע לפסיכיאטר המחוזי כי נאשם הפר תנאי מתנאי השחרור והפיקוח כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא -

(1) לזמן את הנאשם לבדיקה כפויה מיוחדת מטעמו, אף אם לא התמלאו בנאשם התנאים המנויים בסעיפים 6 או 7, ולהורות על אשפוז של הנאשם לתקופה שלא תעלה על 48 שעות, אם הדבר דרוש לצורך עריכת הבדיקה, נוכח מצבו הנפשי והסיכון הצפוי ממנו;

(2) לאשפוז לתקופה שלא תעלה על 48 שעות, לצורך הבטחת התייצבותו לפני ועדה מיוחדת.

(ג) הפסיכיאטר המחוזי ימסור לוועדה המיוחדת עדכון לגבי פעולות שנקט לפי סעיף קטן (ב).

(ד) לעניין סעיף קטן (ב), לא יבואו במניין השעות, שבתות ומועדי ישראל כמשמעותם בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

(ה) שר המשפטים, בהסכמת השר, רשאי להתקין תקנות לעניין סעיף זה, ובכלל זה לעניין דרכי הבאת נאשם לפני ועדה מיוחדת ולעניין דרכי הדיווח לפסיכיאטר המחוזי ולוועדה על הפרה של תנאי שחרור ופיקוח.

עיון חוזר בהחלטות ועדה
מיוחדת
(תיקון התשע"ה)

28ה. נאשם או בא כוחו, מנהל או בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, רשאי לפנות לוועדה מיוחדת בבקשה לעיון חוזר בהחלטת הוועדה לפי סעיפים 28ג או 28ד, אם התגלו עובדות חדשות או שהשתנו הנסיבות; עיון חוזר יכול שיתקיים גם ביוזמתה של ועדה מיוחדת.

נאשם ברצח או בניסיון
לרצח שהועמד לדין לאחר
שחרור
(תיקון התשע"ה)

28ג. נאשם כאמור בסעיף 28א(ד), שהועמד לדין לאחר שחרורו לפי הוראות סעיף 21, לא תהיה הוועדה המיוחדת מוסמכת עוד לדון בעניינו ותנאי שחרור ופיקוח שקבעה לגביו לא יחולו עוד, ואולם בהחלטות לפי חוק המעצרים ישקול בית המשפט, בין השאר, גם את החלטות הוועדה המיוחדת שניתנו לגבי הנאשם, וכן חומר נוסף הנוגע לעניין.

29. (א) החולה, קרובו וכן היועץ המשפטי לממשלה רשאים לערער על החלטה של ועדה פסיכיאטרית בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כדן יחיד; הערעור יוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו נמסרה לחולה או ליועץ המשפטי לממשלה, לפי הענין, הודעה על החלטה.
- (ב) שר המשפטים יקבע בתקנות את נוהל הגשת הערעור וסדרי הדיון בו.
- 29א. (א) בדיון בפני ועדה פסיכיאטרית ובדיון בערעור על החלטותיה, רשאי החולה להיות מיוצג על ידי עורך דין.
- (ב) היה החולה מאושפז על פי הוראת אשפוז או נמצא בטיפול מרפאתי על פי הוראה לטיפול מרפאתי, זכאי הוא להיות מיוצג בדיון כאמור בסעיף קטן (א) על ידי עורך דין שנתמנה לתת שירות משפטי לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972.
- (ג) היה החולה מאושפז או נמצא בטיפול מרפאתי על פי צו בית משפט, זכאי הוא להיות מיוצג בדיונים כאמור בסעיף קטן (א) על ידי סניגור ציבורי שמונה לפי הוראות חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.
- (ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו לענין דיון בפני ועדה פסיכיאטרית לילדים ולנוער כאמור בסעיף 24א ודיון בערעור על החלטותיה.
- (ה) המנהל או מי שהוסמך על ידו לענין זה, יודיע לחולה ואם יש לו אפוטרופוס גם לאפוטרופוסו, בסמוך למועד אשפוזו, על זכותו של החולה להיות מיוצג לפי הוראות סעיף זה; לא ניתן היה לברר את דעתו של החולה בענין בשל מצבו הרפואי ואין לו אפוטרופוס, תימסר הודעה כאמור לאחד מקרוביו של החולה; ביקש חולה להיות מיוצג על ידי עורך דין לפי הוראות סעיף זה, או ביקש אפוטרופוסו או קרוב של חולה שלא ניתן לברר את דעתו, כי החולה יהיה מיוצג, תינתן לחולה הזדמנות להיפגש עם עורך הדין באופן שיאפשר ייצוג הולם של החולה.
- (ו) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע הוראות לביצוע סעיף זה.
30. (א) מנהל רשאי, לפי שיקול דעתו, לשחרר חולה המאושפז שלא על פי צו של בית המשפט או לאשר לו חופשה.
- (ב) מנהל אינו רשאי לשחרר חולה מאושפז שהוא אסיר, אולם רשאי המנהל, באישור נציב בתי הסוהר, לאשר לו חופשה.
31. התנגד חולה או קרובו לשחרור החולה מבית החולים לפי סעיף 30(א), אין לשחררו אלא באישור הפסיכיאטר המחוזי; על החלטת הפסיכיאטר המחוזי ניתן לערור בפני הוועדה הפסיכיאטרית.
32. (א) אין להעביר חולה מבית חולים אחד למשנהו אלא בהסכמתו ובהסכמתם של המנהלים הנוגעים לענין; באין הסכמה כאמור יכריע בדבר הפסיכיאטר המחוזי של המחוז שבו נמצא בית החולים שאליו מבקשים להעביר את החולה, על החלטתו של הפסיכיאטר המחוזי ניתן לערור בפני הוועדה הפסיכיאטרית באותו מחוז.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי ראש שירותי בריאות הנפש, בנסיבות מיוחדות ובהתחשב בצרכי האשפוז, להורות על העברת חולה מבית חולים אחד למשנהו.
33. עזב חולה את בית החולים ללא רשות, לא חזר אליו מחופשה או נעדר ממנו מסיבה אחרת -
- (1) אם אושפז לפי צו של בית משפט או אם הוא אסיר, יודיע על כך המנהל למשטרת ישראל, אשר תדאג להחזרתו לבית החולים;
- (2) אם אושפז לפי הוראת אשפוז, יודיע על כך המנהל לפסיכיאטר המחוזי; החליט הפסיכיאטר המחוזי על החזרתו לבית החולים, רשאי הוא להשתמש בסמכויות הנתונות לו בסעיף 14.

ערעור על החלטה ועדה פסיכיאטרית

זכות ייצוג (תיקון התשס"ד)

שחרור או חופשה ביד המנהל

התנגדות לשחרור חולה

העברת חולה

החזרת חולה לבית חולים

34. (א) בסעיף זה, "אמצעי כפיה" - בידוד או קשירה.
(ב) שימוש באמצעי כפיה לגבי חולה מאושפז ייעשה רק במידה הדרושה לצורך הטיפול הרפואי בו או כדי למנוע סכנה לעצמו או לזולתו.
(ג) הוראה בדבר שימוש באמצעי כפיה תינתן בכתב בידי רופא לזמן מוגבל; במקרה חירום ובהעדר רופא רשאית אחות לתת הוראה כאמור.
(ד) השר יקבע בתקנות הוראות בדבר דרכי השימוש באמצעי כפיה, לרבות בדבר רישום בפנקס מיוחד ודרכי ניהולו.

35. (א) לא תישלל זכות מזכויותיו של חולה ולא תוגבל בדרך כלשהי, אלא על פי חוק.
(ב) המטרה העיקרית של אשפוז חולה בבית חולים הינה קבלת טיפול רפואי ואין לאשפז אדם בבית חולים לשם הגנה על הציבור או עליו בלבד, אלא לפי הוראות חוק זה.
(ג) חולה המאושפז בבית חולים זכאי לקבל טיפול בהתאם למצבו הרפואי, הן הנפשי והן הגופני, בהתאם לתנאים ולהסדרים הנהוגים במערכת הבריאות בישראל.
(ד) חולה המאושפז בבית חולים רשאי -
(1) לשלוח ולקבל מכתבים סגורים ודברי דואר אחרים;
(2) לקבל אורחים בזמנים ובתנאים שקבע המנהל;
(3) לקיים קשר עם אנשים מחוץ לבית החולים;
(4) להחזיק חפצים אישיים במידה סבירה וללבוש את בגדיו האישיים, הכל בתנאים שקבע המנהל.
(ה) מנהל רשאי להגביל זכויותיו של חולה לפי סעיף זה במידה שהדבר דרוש מטעמים רפואיים, ובלבד שלא תוגבל זכותו של החולה לשלוח מכתבים סגורים לעורך דינו, לאפוטרופוס, לפסיכיאטר המחוזי, לוועדה הפסיכיאטרית המחוזית וליועץ המשפטי לממשלה, או לקיים קשר אחר איתם.
(ו) חולה המתקבל לאשפוז יקבל טופס המפרט את זכויותיו וחובותיו וכן הסבר בעל פה על תוכנו מהרופא המקבל; לא היה החולה מסוגל להבין את תוכן הטופס מפאת מצבו הרפואי יצויין הדבר בכתב בתיקו הרפואי, ותוכנו של הטופס יוסבר לו מיד לכשיאפשר זאת מצבו הרפואי.
(ז) עותק מטופס זכויות החולה וחובותיו יוצג בכל מחלקה פסיכיאטרית במקום בולט.
(ח) חולה המאושפז מרצונו לא יקבל טיפול רפואי, למעט טיפול חירום, אלא בהסכמתו; סירב חולה המאושפז כאמור לקבל טיפול רפואי כפי שקבע לו המנהל, רשאי המנהל לשחררו.
(ט) חולה שאושפז אשפוז כפוי או שניתנה לגביו הוראה לטיפול מרפאתי, יינתן לו טיפול לפי מצבו הרפואי אף למרות התנגדותו; טיפולים מיוחדים שיפורטו בתקנות יינתנו רק בהתאם להוראות שייקבעו בהן.
(י) חולה ישותף במידת האפשר בתוכנית הטיפול בו.
(יא) חולה זכאי לקבל מידע רפואי בקשר למצבו; המידע יימסר לו לפי שיקול דעתו של הרופא.

36. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר העסקתו של חולה בעיסוקים הקשורים בתוכנית ריפוי בעיסוק או בתוכנית שיקום; אין בהעסקתו של חולה כאמור משום יצירת קשר של עובד ומעביד בין החולה לבין המעסיק.

37. אין באשפוזו של חולה כדי לפגוע בזכותו להמשיך ולנהל את נכסיו, אלא אם כן קבע המנהל בכתב שאין החולה מסוגל לדאוג לענייניו; על קביעתו של המנהל רשאי החולה לערור בפני הוועדה הפסיכיאטרית.

38. הפסיכיאטר המחוזי יודיע ליועץ המשפטי לממשלה וליושב ראש התורן של הוועדה הפסיכיאטרית המחוזית, על מתן הוראת אשפוז והוראה לטיפול מרפאתי, וכן על הוצאת צו אשפוז וצו לטיפול מרפאתי.
39. (א) מנהל יודיע לראש שירותי בריאות הנפש על קבלתו של חולה לבית החולים; בהודעה כאמור יצויין, בין היתר, אם החולה אינו יכול לדאוג לעניניו ואם יש לו אפוטרופוס; כמו כן יודיע המנהל כאמור על שחרורו של החולה מבית החולים, על העברתו לבית חולים אחר או על פטירתו.
- (ב) מנהל מרפאה יודיע לראש שירותי בריאות הנפש על קבלתו של חולה לטיפול מרפאתי כפוי, על שחרורו או על פטירתו.
40. (א) קיבל ראש שירותי בריאות הנפש מידע לגבי חולה אשר אינו מסוגל לנהל את עניניו ואין לו אפוטרופוס, כי יש צורך לעשות לגבי נכסיו פעולה משפטית שאינה סובלת דיחוי, יודיע על כך לאפוטרופוס הכללי וכן יודיע לו כל אימת שחדל הצורך לעשות פעולה משפטית כאמור.
- (ב) קיבל האפוטרופוס הכללי הודעה כאמור בסעיף קטן (א) רישה, רשאי הוא, אם ראה צורך בכך, לעשות לגבי נכסי החולה כל פעולה משפטית שאינה סובלת דיחוי, כולל כינוס נכסים ומילוי התחייבויות כספיות והוראות סעיף 72 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ב-1962, יחולו, בשינויים המחוייבים, לענין שמיעת דעתם של קרובי החולה.
- (ג) תפקידו של האפוטרופוס הכללי יסתיים באחת מאלה:
- (1) משקיבל הודעה לפי סעיף קטן (א) סיפה;
  - (2) משנתמנה לחולה אפוטרופוס;
  - (3) משקבע בית-המשפט שאין עוד צורך במילוי תפקידו של האפוטרופוס הכללי; הוראות סעיף 63 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ה-1962, יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין, על סיום תפקידו של האפוטרופוס הכללי;
  - (4) משנפטר החולה.
41. (בוטל).
42. (א) מי שהגיעה אליו ידיעה לגבי אדם תוך כדי ביצוע חוק זה או בקשר לביצועו, חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא באחת מנסיבות אלה:
- (1) האדם שעליו המידע הסכים במודע ובכתב לגילוי, וכל עוד לא ביטל בכתב את הסכמתו האמורה;
  - (2) גילוי המידע דרוש, לדעתו של הרופא המטפל, לשם טיפול באותו אדם או לשם ביצוע חוק זה והתקנות לפיו;
  - (3) קיימת חובה או רשות בחוק לגלות את המידע;
  - (4) הוא הורשה לכך בידי בית משפט;
  - (5) הוא נדרש לגלות את הידיעה, במסגרת ניהול חקירה, למי שמוסמך לנהל חקירה על ביצוע עבירות, או לגלות את הידיעה, לצורך מניעת עבירות, לקצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה או למי ששר המשפטים הסמיכו לקבל מידע לפי סעיף זה; גילוי ידיעה כאמור בפסקה זו טעון הסכמתו של ראש שירותי בריאות הנפש או מי שהוא הסמיך לכך, או הסכמתו של מנהל או פסיכיאטר מחוזי, הכל לפי הענין.
- (א1)¹ על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי בית משפט, אם סבר שהדבר נדרש לשם הגנה על שלום הציבור או על שלומו של נאשם או עצור או אם מצא הצדקה לכך בנסיבות הענין, להתיר פרסום פרטים מזהים של נאשם או עצור שברח ממסגרת אשפוז שבה הוא נמצא על פי צו

1. תחילת תוקפו של ס"ק 42(א1) ביום 21.6.15.

אשפוז או צו אשפוז לצורך בדיקה והסתכלות שניתן לפי סעיפים 15 או 16, לרבות בריחה במהלך תקופת חופשה שניתנה לו לפי סעיפים 28 או 28ג; היה הנאשם או העצור מיוצג על ידי סניגור, תימסר הודעה על בקשה שהוגשה לבית המשפט בעניין כאמור לסניגורו, ככל הניתן בנסיבות העניין.

(ב) אין סעיף זה בא לאסור על רופא למסור מידע על מצבו של חולה לחולה, לאפטרופוס או לקרובו, לפי שיקול דעת הרופא.

מסירת מידע לצרכי מחקר
43. על אף האמור בסעיף 42, מותר למסור מידע לצרכי מחקר או תכנון שירותים רפואיים, על פי כללים שיקבע השר בתקנות, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת; מי שהגיע לידיו מידע כאמור לא יפרסם בכל דרך שהיא פרטים שיש בהם כדי לזהות חולה.

עבירות ועונשין
44. (א) רופא הנותן תעודה בדבר היותו של אדם חולה כשהוא יודע שאינו חולה, או כשלא עשה את הדרוש כדי להיווכח אם הוא חולה או לא, דינו - מאסר חמש שנים.

(ב) מי שגרם ביודעין לאשפוזו של אדם בבית חולים ללא צורך או שלא כדין, דינו - מאסר חמש שנים.

(ג) המשתמש בבית חולים או במרפאה כלפי חולה באמצעי כפייה שלא על פי הוראות חוק זה, דינו - מאסר שלוש שנים.

(ד) מי שעשה מעשה או נמנע מעשות מעשה כדי לשלול מאדם זכות הניתנת לו לפי חוק זה או כדי להכביד על מימושה, וכן העובר עבירה על הוראות חוק זה שאין עונש אחר בצדה, דינו - מאסר שנה.

חולה שנעצר לפי חוק השיפוט הצבאי, או שהועמד לדין בבית דין צבאי
45. הוראות חוק זה יחולו, בשינויים המחוייבים, על חולה שנעצר לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, או שהועמד לדין לפני בית דין צבאי או שהואשם בהליך של חקירה מוקדמת לפי אותו חוק, וכל מקום בחוק זה שבו מדובר בבית-משפט - לרבות בית דין צבאי או שופט חוקר במשמע; לענין זה יראו -

(1) בסעיף 19 - כאילו מדובר בערעור לפי סעיף 240(ד) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955;

(2) בסעיפים 21, 21א(א), 28ב(א) ו-28 - כאילו במקום "היועץ המשפטי לממשלה" נאמר "הפרקליט הצבאי הראשי";

(3) בסעיף 28(ד) - כאילו במקום "לפרקליט המחוז" נאמר "לפרקליט הצבאי הראשי", במקום "הציבורית" נאמר "הצבאית" ובמקום "השר לביטחון הפנים" נאמר "שר הביטחון";

(4) בסעיף 35(ה) - כאילו אחרי "לוועדה הפסיכיאטרית המחוזית" נאמר "לפרקליט הצבאי הראשי";

(5) בסעיף 38 - כאילו אחרי "ליועץ המשפטי לממשלה" נאמר "לפרקליט הצבאי הראשי";

(6) בתוספת לחוק - כאילו במקום "פרקליט מחוז" נאמר "הפרקליט הצבאי הראשי".

ביצוע ותקנות
46. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות בדבר הגשת דינים וחשבונות על הטיפול בחולים בבתי חולים ובמרפאות, קביעת טפסים ונוסחים ואופן הדיווח ופרטיו לפי סעיפים 38 עד 40.

ביטול
47. חוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ו-1955 - בטל.

48. תיקון פקודת בתי הסוהר (החלפת סעיף 15 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, הסעיף שולב בפקודה):

תחילה 49. תחילתו של חוק זה תשעים ימים מיום פרסומו.

פרסום 50. חוק זה יפורסם תוך 30 ימים מיום קבלתו.

תוספת
(סעיף 15(ד2))

(תיקונים: התשע"ה,
התשע"ו)

כבית משפט _____ ערעור פלילי מס' _____

ב _____ תיק פלילי מס' _____

_____ המאשימה / המערער/ת*

על ידי (ב"כ) _____ / פרקליטות _____ / יחירת תביעות (* _____)
נגד

_____ הנאשם / המשיב/ה*

על ידי (ב"כ) _____ / פרקליטות _____ / יחירת תביעות (* _____)

צו אשפוז/צו לטיפול מרפאתי*

(בהתאם לסעיף 15 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א -1991 (להלן - החוק))

אל: הפסיכיאטר המחוזי, מחוז _____

ניתן בזה צו אשפוז/צו לקבלת טיפול מרפאתי*, לגבי הנאשם:

שם משפחה	שם פרטי	שם האב	מס' זהות או תעודת זיהוי ומספרה
_____	_____	_____	_____

מענו של הנאשם או מקום החזקתו של הנאשם במשמורת חוקית (לרבות מוסד או בית חולים):

שם הרחוב	מספר	שם היישוב	המיקוד
_____	_____	_____	_____

[ ] ** אשר אינו מסוגל לעמוד לדין בהתאם להוראות סעיף 15(א) לחוק, ואשר יש ראיות לכאורה לכך שעשה את מעשה העבירה שבו הואשם בכתב האישום או מעשה עבירה אחר, הכול כמפורט להלן:

[ ] ** אשר עשה את מעשה העבירה שבו הואשם, כמפורט להלן, ואולם אין הוא בר-עונשין בהתאם להוראות סעיף 15(ב) לחוק:

העבירה/ות _____

סעיף/י העבירה/ות _____ (החיקוק ומספר הסעיף או התקנה)

הריני להביא לידיעתך כי בהתאם לסעיף 15(ד) לחוק, התקופה המרבית של הצו (אשפוז, טיפול מרפאתי או תקופה מצטברת של אשפוז וטיפול מרפאתי שהוועדה הפסיכיאטרית רשאית להורות עליו כאמור בסעיף 28(ב) לחוק) של הנ"ל תהיה **:

[ ] תקופת המאסר הקבועה בחוק לצדה של העבירה הנ"ל, שהיא _____ שנים (החל מיום _____); (***)

* מחק את המיותר.

** סמן את המתאים.

*** תחילת האשפוז או הטיפול המרפאתי על פי צו זה, או מועד מוקדם יותר אם קבע בית המשפט לגבי הנאשם כי תקופת אשפוז לפי סעיף 16 לחוק יובאו במניין תקופת האשפוז או הטיפול המרבית, כאמור בסעיף 15(ר) (3) לחוק.

[ ] אם הועמד הנאשם לדין לפני בית משפט שלום לפי סעיף 51(א)(1)(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 - שבע שנים (החל מיום _____);

[ ] אם היו כמה עבירות כאמור - תקופת המאסר הארוכה מבין תקופות המאסר הקבועות בצדן של העבירות הנ"ל, שהיא _____ שנים (החל מיום _____);

[ ] במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו - תקופה הקצרה מתקופת המאסר הקבועה בחוק לצד העבירה, לפי סעיף 15(ר)2(א) לחוק, שהיא _____ שנים (החל מיום _____);

[ ] אם היתה העבירה כאמור עבירה שריגה מאסר עולם חובה - 25 שנים (החל מיום _____);

לפי החוק יש להביא את עניינו של הנאשם, אם הוא עדיין מאושפז או נתון בטיפול מרפאתי, שבועיים לפחות לפני תום תקופת האשפוז או הטיפול המרבית, כאמור, לפני הפסיכיאטר המחוזי, לצורך קבלת החלטתו כאמור בסעיף 15א לחוק, וכן להודיע ליועץ המשפטי לממשלה, לפרקליט המחוז ולמשטרת ישראל על כך שהתקופה האמורה עומדת להסתיים צו זה ישמש אסמכתה לכל מי שמוסמך לבצע את האשפוז/הטיפול המרפאתי* האמור.

תאריך	חותמת בית המשפט	חתימת השופט
-------	-----------------	-------------

* מחק את המיותר.

** סמן את המתאים.

*** תחילת האשפוז או הטיפול המרפאתי על פי צו זה, או מועד מוקדם יותר אם קבע בית המשפט לגבי הנאשם כי תקופת אשפוז לפי סעיף 16 לחוק יובאו במניין תקופת האשפוז או הטיפול המרבית, כאמור בסעיף 15(ר) (3) לחוק.

אהוד אולמרט
שר הבריאות

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

